

Efter Folkedrab

Kommenteret bibliografi

Bøger

Brudholm, Thomas & Mennecke, Martin (red.) *Erindringens Fremtid*, København, Lindhardt og Ringhoff, 2004.

Den 27. januar er i flere lande blevet national minde - eller mærkedag for at markere årsdagen for befrielsen af koncentrationslejren Auschwitz. I 2003 blev Auschwitz-dag indstiftet i Danmark. Bogen belyser spørgsmål om, hvad vi skal bruge en sådan dag til og tager fat i emner som erindring, glemsel og behovet for mindekultur efter et folkedrab.

Mennecke, Martin & Moltke, Elisabeth (red.) *Den Ny Verden: I Skyggen af et Folkedrab. Rwanda ti år efter*. Dansk Institut for Internationale Studier, 2004:2. Kan bestilles på:

<http://www.diis.dk/sw8414.asp>

Dette nummer af tidsskriftet *Den Ny Verden* tager udgangspunkt i folkedrabet i Rwanda i 1994, men har fokus på, hvad der er sket i de første ti år, efter folkedrabet fandt sted. Er Rwanda kommet videre? Kan et folkedrab som det i Rwanda finde sted igen, og har det internationale samfund lært af de fejl der dengang blev begået? Hvordan er situation nu for de kvinder, der i 1994 blev udsat for voldsomme overgreb?

Artikler

Stockholm Deklarationen, 2000.

Stockholm Deklarationen er det officielle slut-dokument, der blev resultatet af Stockholms Internationale Forum om Holocaust i år 2000, hvor 46 nationer deltog. Konferencens temaer var uddannelse, erindring og forskning om Holocaust. Erklæringen er interessant i forhold til spørgsmålet om hvad *efter* folkedrab vil sige. Den rummer en lang række påstande om Holocausts betydning for eftertiden og om hvordan – og hvor længe - eftertiden må erindre hvad der skete. Deklarationen kan hentes som pdf-fil på, <http://www.holocaustforum.gov.se/>

Østergård, Uffe “Denmark and the New International Politics of Morality and Remembrance”, i: *Danish Foreign Policy Yearbook*, Dansk Institut for Internationale Studier, 2005. Kan hentes som pdf-fil på: <http://www.diis.dk/sw13006.asp>

Artiklen diskuterer det forholdsvis nye fænomen *erindringspolitik* og den nationale såvel som internationale dimension heraf. F.eks. konsekvenserne af Stockholm Deklarationen fra 2000 og oprettelsen af den såkaldte ”Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research” samt den danske indførelse af en officiel årlig mindededag for folkedrab ”Auschwitz-dagen”. Artiklen knytter erindringspolitikken til den stigende betydning af et internationalt retssamfund men påpeger også vigtigheden af at skelne mellem moral og moralisme.

Film

Mennecke, Martin (red.) *Der Untergang: Et Undervisningsmateriale*, 2005.

Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier har produceret et omfattende undervisningsmateriale til folkeskolen og ungdomsuddannelserne om den tyske film *Der Untergang*. Materialet kan

bruges inden for fag som tysk, historie, samfundsfag, religion og dansk, men også tværfagligt. I relation til temaet ”efter folkedrab” er det især afsnittet om ”Det tyske folk som gerningsmand - og offer?” samt afsnittende vedrørende ”Skyld og Ansvar” samt ”Kollektiv Skyld” der vil være relevante.

Undervisningsmaterialet er tilgængeligt via: <http://www.diis.dk/sw17983.asp>

Links

<http://www.folkedrab.dk/a-dag/2006/>

I 2006 satte Afdeling for Holocaust og Folkedrab ved Dansk Institut for Internationale Studier, fokus på temaet ”Efter Folkedrab” i forbindelse med den årlige Auschwitz-dag. På websiden Folkedrab.dk findes under fanebladet ”Auschwitz-dag”, forskelligt materiale og referencer til bøger, artikler m.m. der omhandler nogle af de problemer og dilemmaer, som samfund og mennesker står overfor i forsøget på at komme videre efter folkedrab.

<http://www.un.org/holocaustremembrance/>

I efteråret 2005 vedtog FNs generalforsamling at FN årligt d.27. januar skal markere en international Holocaust mindededag. Denne officielle FN-side oplyser om FNs aktiviteter og baggrunden for den internationale Holocaust mindededag.

<http://www.osce.org/odihr/20104.html>

OSCE, som er organisationen for sikkerhed og samarbejde i Europa, arbejder bl.a. for at bekæmpe antisemitisme og har i den forbindelse udarbejdet et materiale til undervisere som er interesseret i at inddrage Holocaust mindedage i deres undervisning. Inspirationsmaterialet der bl.a. rummer en oversigt over mindedage i Europa kan hentes som pdf-fil på websiden.

<http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/shows/ghosts/>

Omfattende undervisningsmateriale der perspektiverer på, dokumentarfilmen ”Ghost of Rwanda”, der også kan købes gennem websiden, inklusiv en lærevejledning. Filmen og undervisningsmaterialet er baseret på interviews med øjenvidner til folkemordet samt repræsentanter for det internationale samfund.

<http://www.memo.ru/eng/>

Memorial er en Russisk Non Governmental Organisation (NGO) der arbejder for at dokumentere hvad der skete med nogle af de mange millioner mennesker der blev sendt til arbejdslejre og siden forsvandt under Stalins regime.

<http://www.dccam.org/>

Documentation Center of Cambodia er ligeledes en NGO som arbejder for at dokumentere de forbrydelser der blev begået imod hundrede tusindvis af mennesker under Khmer Rouge i Cambodja i 1970’erne. På websiden kan man finde mange oplysninger om deres omfattende arbejde.